

THEOLOGIAE DOGMATICAE
COMPENDIUM
IN USUM STUDIOSORUM THEOLOGIAE.

TOMUS I.

EDIDIT

H. HURTER S. J.

S. THEOLOG. ET PHILOS. DOCTOR, EJUSDEM S. THEOLOG. IN C. R. UNIVERSITATE OENIPONTANA
PROFESSOR P. O.

CUM APPROBATIONE CELSISSIMI ET REVERENDISSIMI EPISCOPI BRIXINENSIS
ET FACULTATE SUPERIORUM.

EDITIO NONA EMENDATA.

OENIPONTE.
LIBRARIA ACADEMICA WAGNERIANA.
1896.

INDEX.

Prolegomena.

	Pag.
Theologiae notio	1
Theologia est scientia	5
Theologiae habitudo ad fidem	6
Theologiae studium	7
Theologiae partitiones	8

Theologia generalis.

Tractatus I.

Apologia revelationis christianae.

Sectio prima.

De nonnullis revelationis divinae proprietatibus.

Caput I.

De revelationis possibilitate et convenientia.

Thesis 1. Mysteriorum existentia admittenda est	12
Thesis 2. Mysteriorum revelatio est possibilis	15
Thesis 3. Revelatio quaevis divina utilis est	17
Scholion. Rationis autonomia reprobanda	18

Caput II.

De revelationis necessitate.

Thesis 4. Revelatio veritatum rationalium generi humano necessaria est	20
Scholion. Exceptionibus satisfi	24
Coroll. Obligatio hominis inquirendi revelationem	25

Caput III.

De revelationis criteriis.

Praenotanda	26
Thesis 5. Miracula et vaticinia possible sunt	27
Thesis 6. Miracula et vaticinia dignosci possunt	30

Sectio secunda.

De existentia divinae revelationis.

Caput I.

De divina Christi missione.

Lemma. Christus Jesus vere exstitit	35
Thesis 7. Evangelia saltem quoad substantiam genuina et authentica sunt	35
Scholion. Evangeliorum incorruptio	41

Articulus primus.

De vaticiniis messianis.

Thesis 8. Judaei Messiam expectarunt	41
Thesis 9. Vaticinia messiana sunt genuina	42

	Pag.
Thesis 10. Jesus Christus est Messias	46
Thesis 11. Idem probatur ex Gen. 49, 10; Dan. 9, 24 ss., Agg. 2, 7 ss.	47
Scholion I. et II. Refutantur exceptiones contra vaticinia	58
Articulus secundus.	
De testimonio ipsius Christi pro sua divina missione.	
Thesis 12. Christus miraculis suam missionem comprobavit	62
Thesis 13. Christi divina missio probatur ex ejus resurrectione	70
Thesis 14. Christi divina missio probatur ex ejus vaticiniis	73
Thesis 15. Imago et doctrina Christi omnem fraudem excludit	75
Articulus tertius.	
De testimonio posteriorum seculorum pro Christi missione.	
Thesis 16. Conversio gentium, rescissio V. T., judaeorum reprobatio ostendunt Christum esse Messiam	80
Caput II.	
De divina religionis christianae indole atque origine.	
Thesis 17. Celeris propagatio religionis christianae divinitatem ejus probat	88
Thesis 18. Idem probatur invicta religionis christianae constantia	92
Thesis 19. Idem probatur ex mutatione morum	94
Scholion. Mysterium odii contra religionem christianam	97
Thesis 20. Martyrum sanguis est testimonium veritatis	98
Scholion. Exceptioni de heroum et militum constantia satisficit	102
Thesis 21. Miracula comitantia originem religionis coelestem ostendunt	103
Scholion. Quare modo miracula rarius fiant	105
Motiva secundaria pro divina religionis christianae origine	106
Thesis 22. Factum revelationis est omnino certum et evidenter credibile; evidens est obligatio fidei	108
Coroll. In Ecclesia catholica est vera Christi religio	112
Scholion I. De modo agendi cum incredulis	113
Scholion II. practicum. Concionum argumenta	116
Tractatus II.	
De fontibus divinae revelationis.	
Sectio prima.	
De traditione divina.	
Traditionis notio	121
Traditionis partitiones	121
Disputationis ordo et divisio	123
Caput I.	
De medio divinitus selecto ad conservandam et propagandam doctrinam christianam.	
Thesis 23. Medium et organum authenticum conservationis et propagationis christianae revelationis est ministerium a Christo institutum et scriptura non est unicum medium	124
Scholion. Ratio incorruptae conservationis doctrinae traditae	136
Coroll. Methodus dirimendi controversias	137
Traditionis auctoritas	138

Traditionis notio plenior	138
Catholicus intellectus norma interpretationis s. Scripturae	139

Caput II.

De mediis, quibus divina traditio transmittitur et tuto cognoscitur.

Media cognoscendae traditionis	142
Thesis 24. Unanimis patrum consensus est argumentum traditionis	143
Thesis 25. Patrum occidentalium consensus eandem habet vim	146
Thesis 26. Pauciorum patrum consensus quandoque idem praestat	146
Scholion. Regulae de patrum auctoritate	148
Thesis 27. Consensus theolog. scholarum est argumentum divinae traditionis	152
Scholion. De auctoritate S. Thomae	154
Thesis 28. Consensus populi christiani est argumentum traditionis	155

Caput III.

De relatione inter traditionem et s. Scripturam.

Thesis 29. Traditio praecedit scripturam in ordine chronologico et logico	156
Thesis 30. Traditio latius patet quam scriptura	158
Scholion. Exceptiones protestantium de sufficientia scripturae	160

Caput IV.

Illustratio uberior traditionis.

Thesis 31. Praesens oeconomia christiana novo et perfectiori ordine non est abroganda, neque revelationis objectivum incrementum est expectandum	162
Scholion I. Non omnia eodem modo traditione continentur	165
Coroll. Vincentii lirinensis canon	167
Scholion II. De profectu revelationis	168
de theoria Güntheri	170

Sectio secunda.

De sacra Scriptura.

Scripturae praestantia	172
Disputationis partitio	174

Caput I.

De Scripturae inspiratione.

Lemma ta disputationi praemittenda	174
Thesis 32. Auctor s. scripturae est Deus	175
Notio inspirationis genuina	178
Coroll. De praeposteris inspirationis notionibus	180

Caput II.

De inspirationis extensione seu de canone.

Thesis 33. Rejiciuntur falsa libri inspirati criteria	183
Thesis 34. Traditio divina est adaequatum criterium inspirationis librorum sacrorum	184
Thesis 35. Tridentinus s. scripturae canon est authenticus	186
Scholion I. Exceptiones adversus canonem tridentinum	191
De epistola ad hebraeos et de apocalypsi	192

	Pag.
Scholion II. De discrimine inter libros deutero-canonicos et protocanonicos, quod statuit Jahn	193
Caput III.	
De authentia Vulgatae.	
Thesis 36. Jure suo Ecclesia vulgata authentica declaravit	194
Explicatur quo sensu vulgata authentica sit	196
Caput IV.	
De habitu inter scripturam et ecclesiam.	
De habitu scripturae ad ecclesiam docentem	200
De scripturae obscuritate	201
De habitu scripturae ad ecclesiam docentem	203
De s. scripturae lectione ab ecclesia moderanda	203
Tractatus III.	
De Ecclesia Christi.	
Disputationis cum praecedentibus nexus	205
De Ecclesiae praesentia	205
Ecclesia in V. T. praefigurata et praedicta	206
Analogia inter Ecclesiam et Christum	207
Ecclesiae notio	208
Pars prima.	
De Ecclesia Christi generatim.	
Caput I.	
De Ecclesiae existentia.	
Thesis 37. Christus Ecclesiam instituit ita ut sit societas	210
C o r o l l. Quando Ecclesia coeperit	212
Thesis 38. Ecclesia est perennis et ad finem mundi duratura	213
Thesis 39. Ecclesia Christi est visibilis	217
Caput II.	
De Ecclesiae essentia.	
Articulus primus.	
De causa finali Ecclesiae.	
Ecclesiae causa efficiens et exemplaris	223
Ecclesiae finis	223
Thesis 40. Ecclesia est societas supernaturalis et corpus Christi mysticum, distincta a societate civili et a schola philosophica	225
Thesis 41. Ecclesia est societas perfecta	237
S c h o l i o n. Ecclesiae beneficia in genus humanum	240
Thesis 42. Extra Ecclesiam non est salus	242
C o r o l l. De tolerantia et intolerantia religiosa	248
Articulus secundus.	
De causa materiali Ecclesiae, seu de Ecclesiae membris.	
Societatis elementa	251
Ecclesiae corpus et anima	251
Remota Ecclesiae materia	253

Thesis 43. Falsum est, ad Ecclesiam immediate omnes et solos praedestinos pertinere	254
Thesis 44. Ad animam Ecclesiae pertinent primo justi, dein suo modo qui aliquo gratiae gratum facientis dono potiuntur	255
Coroll. I. De catechumenis	256
Coroll. II. Anima Ecclesiae latius patet corpore.	256
Thesis 45. Infideles, haeretici, schismatici formales simpliciter sunt extra Ecclesiam	258
Scholia: De infidelibus, haereticis, schismaticis materialibus	260
De haereticis occultis	260
De excommunicatis	261
Thesis 46. Peccatores fideles pertinent ad Ecclesiam	262
Thesis 47. Exceptionibus satisfiit	264
Articulus tertius.	
De causa Ecclesiae formali et ministeriali.	
Ecclesiae causa formalis interna et externa	268
§ 1. De ministerii ecclesiastici institutione.	
Thesis 48. Ecclesia est societas inaequalis ita ut alii in ea sint praepositi, doctores et dispensatores mysteriorum, alii subditi, discipuli, sanctificandi	269
§ 2. De ministerii ecclesiastici necessitate.	
Thesis 49. Ministerium ecclesiasticum in praesenti rerum ordine est necessarium	272
§ 3. De ministerii ecclesiastici perennitate.	
Thesis 50. Ministerium docendi pascendique durabit usque ad consummationem seculi	275
§ 4. De ministerii ecclesiastici auctoritate.	
A. De Ecclesiae infallibilitate.	
Thesis 51. Ecclesia docendi potestate pollet	277
Coroll. Jure suo Ecclesia proscrit erroes, reprobat vel approbat libros etc.	279
Thesis 52. Ecclesiae magisterium est infallibile	282
Scholion I. Methodus probandae infallibilitatis	287
Scholion II. De synagogae infallibilitate	288
B. De subjecto infallibilitatis.	
Thesis 53. Ordo episcoporum sive dispersorum sive in concilium congregatorum est subjectum infallibilitatis	289
Scholion. Conciliorum infallibilitas independens est a consensu subsequente	294
C. De objecto infallibilitatis.	
Thesis 54. Objectum infallibilitatis praeter divinitus revelata sunt veritates necessariae ad revelationis depositum custodiendum	295
Coroll. In specie extendit se ad philosophiam, disciplinam, ordines approbandos, canonizandos sanctos	297
Thesis 55. Ecclesia est infallibilis circa textus dogmaticos et facta dogmatica infallibilitatis plenior notio	300
	303

	Pag.
Caput III.	
De proprietatibus Ecclesiae.	
Articulus primus.	
De unitate Ecclesiae.	
Thesis 56. Ecclesia numerice et in se una est	304
Coroll. Protestantes sunt rei schismatis	308
Thesis 57. Protestantium distinctio inter articulos fundamentales et non fundamentales rejicienda est	309
Scholion. Facta quaedam objecta explicantur	312
Articulus secundus.	
De sanctitate Ecclesiae.	
Thesis 58. Ecclesia Christi multiplici de causa sancta est	314
Articulus tertius.	
De catholicitate Ecclesiae.	
Thesis 59. Vera Ecclesia Christi est catholica et hoc nomen competit coetui romano pontifici juncto	317
Thesis 60. Catholicitas est proprietas Ecclesiae	320
Scholion. Exceptionibus satisfit	323
Articulus quartus.	
De Ecclesiae apostolicitate.	
Thesis 61. Apostolicitas est proprietas Ecclesiae Christi	325
Caput IV.	
De notis Ecclesiae.	
Thesis 62. Notae a protestantibus propositae rejiciendae sunt	329
Thesis 63. Notae necessariae et sufficientes Ecclesiae Christi sunt unitas, sanctitas, catholicitas, apostolicitas	330
Thesis 64. Coetus romano-catholicus est vera Ecclesia; notis verae Eccle- siae carent coetus protestantium	331
Pars secunda.	
De Romano Pontifice.	
Caput I.	
De primatu in universam Ecclesiam ex fidei analogia.	
Thesis 65. Ecclesiae unitas exigit medium quo conservetur	339
Thesis 66. Rejiciuntur media inepta efficiendae unitatis ecclesiasticae	340
Thesis 67. Custodia unitatis Ecclesiae uni singulari pastori commissa fuit.	344
Thesis 68. Factum conservati tamdiu in sede romana primatus probat ejus divinam institutionem	347
Coroll. I. Primatus jurisdictionis potestatem complectitur	350
Coroll. II. Primatus exigit infallibilitatem	351
Caput II.	
De primatu Petri apostoli.	
Primatus notio	352
Thesis 69. Christi erga Petrum oeconomia ostendit, hunc ceteris apostolis praelatum fuisse	353
Thesis 70. Christus Petro promisit jurisdictionis primatum	356

Thesis 71. Petrus Ecclesiae fundamentum secundum authenticum Patrum commentarium	359
Scholion. Protestantium commentarius in Matth. 16, 18 rejjcitur	363
Thesis 72. Petro sub clavium symbolo promissus fuit primatus jurisdictionis in universam Ecclesiam	364
Scholion I. Quomodo Petrus Ecclesiam representaverit	367
Scholion II. Petri praerogativae apostolis non erant com- munes	367
Thesis 73. Petri primatus confirmatur ex Luc. 22, 31 ss	369
Thesis 74. Petro primatus confertur Joan. 21, 15 ss.	370
Thesis 75. Petri agendi ratio confirmat ejus primatum	373
Scholion. Exceptionibus contra primatum Petri satisfit	376
De apostolorum aequalitate	378
Coroll. I. Regimen Ecclesiae est monarchicum	380
Coroll. II. Solus Petrus Ecclesiae caput	380
Caput III.	
De romano pontifice Petri in primatu successore.	
Thesis 76. Primatus in Ecclesia est perennis	381
Thesis 77. Romani Pontifices sunt successores Petri in primatu	383
Principia ad solvendas difficultates	403
Scholia. Romani Pontifices jure divino primatum habent de- que nexu inter primatum et sedem romanam	406
Caput IV.	
De vi et ratione primatus romani pontificis.	
De definitione concilii florentini	408
Praerogativae primatus romani pontificis exponuntur	410
Thesis 78. Romano pontifici competit jus convocandi concilia oecumenica, illis praesidendi, illa confirmandi	418
Thesis 79. Romanus pontifex in docendo ex cathedra est infallibilis	424
Potioribus difficultatibus respondetur	442
Opportunitas definitionis infallibilitatis	457
Scholion. De subjecto infallibilitatis	458
Immunitas personalis romani pontificis a societate civili	459
Scholion practicum. Argumenta concionum de Ecclesia et romano pontifice	461
Tractatus IV.	
De genesi et regula fidei.	
Sectio prima.	
De fidei genesi.	
Fidei praestantia	466
Fidei actualis est actus intellectus	470
Motivum formale fidei	471
Scholion I. Falsae notiones fidei	473
Scholion II. De eodem objecto fides et scientia haberi potest	474
Thesis 80. Ad credendum certa requiritur cognitio revelationis, quae credi- bilitatis motivis innotescit	475

	Pag.
Coroll. Fidem lædit qui rationem nimis deprimit . . .	479
Scholion I. Qualis certitudo de facto revelationis ad credendum requiratur	480
De fide puerorum	482
Scholion II. Quomodo existentia Dei et veracitas credi possint	484
Thesis 81. Fidei obligatio rationi innotescit; credendum autem est assensu firmissimo	485
Thesis 82. Ad credendum non necessitatur, sed sumus liberi	487
Scholion. Quid faciendum in dubiis fidei	489
Thesis 83. Ad fidem salutarem necessaria est gratia actualis	491
Discrimen inter fidem naturalem et supernaturalem	493
Thesis 84. Summae fidei certitudini non adversatur certitudo tantum moralis de revelationis facto	495
Scholion. Quo sensu fidei certitudo excedat alias certitudinis species	496
Coroll. Fidei analysis	497

Sectio secunda.

De habitu inter revelationem et rationem.

Propositio. I. Nulla est pugna inter revelationem et rationem	500
Propositio. II. Plures fidei veritates rationem superant	501
Propositio. III. Eamque quamdiu in terris degimus superabunt	504
Propositio. IV. Revelatio est supra rationem et prae ipsa	
habet normae munus	505
Thesis 85. Fides est secundum rationem, atque fides et ratio sibi mutuo opem ferunt	506
Scholion. Habitus inter revelationem et rationem comparisonibus illustratur	514

Sectio tertia.

De regula fidei.

De conditionibus requisitis ad fidem catholicam	515
De fide divina, catholica, ecclesiastica	516
De revelationibus privatis	516
Quid proprie revelatum dici possit	517
De Ecclesiae propositione	520
Quomodo haec innotescat	521
De doctrina catholica	523
De censuris theologicis	524
Scholion. De syllabo	527
De magisterii authentici subjecto	528
De congregationibus romanis	529
De assensu mentis iudicio magisterii authentici exhibendo	531
Concionum argumenta	532

THEOLOGIAE DOGMATICAE
COMPENDIUM
IN USUM STUDIOSORUM THEOLOGIAE.

TOMUS II.

EDIDIT

H. HURTER S. J.

S. THEOLOG. ET PHILOS. DOCTOR, EJUSDEM S. THEOLOG. IN C. R. UNIVERSITATE OENIPONTANA
PROFESSOR P. O.

CUM APPROBATIONE CELSISSIMI ET REVERENDISSIMI EPISCOPI BRIXINENSIS
ET FACULTATE SUPERIORUM.

EDITIO NONA EMENDATA.

OENIPONTE.
LIBRARIA ACADEMICA WAGNERIANA.

1896.

INDEX.

Theologia specialis.

Tractatus V.

De Deo uno et trino.

Pars prima.

De Deo uno.

Caput I.

De habitu inter Deum et rationem humanam in ordine cognitionis.

	Pag.
Thesis 86. Dei existentia solo rationis lumine cognosci potest	2
Thesis 87. Haec cognitio facilis et ideo ejus defectus inexcusabilis est	5
Thesis 88. Cognitio Dei non est immediata et directa	8
Augustini doctrina	11
Thesis 89. Dei existentia rationis argumentis comprobatur	12
Thesis 90. Deus est incomprehensibilis; quadamtenus tamen cognosci potest	15
Scholion I. De triplici modo cognoscendi Deum	17
Scholion II. Qua via plenior Dei notitiam acquiramus	19
Scholion III. Ineffabilitas Dei deque nominibus Dei	20

Caput II.

De perfectionibus seu proprietatibus essentiae divinae.

Thesis 91. Deus simpliciter est infinitus seu infinitae perfectionis	22
Thesis 92. Cum infinita Dei perfectione intime nexa est summa ejusdem simplicitas	26
Propositio I. In Deo nulla compositio ex potentia et actu	28
Propositio II. Neque ex partibus physicis	29
Propositio III. Neque ex essentia et existentia	29
Propositio IV. Neque ex essentia et perfectionibus	29
Corollaria	33
Thesis 93. In Deo habetur distinctio rationis inter attributa et essentiam etc.	34
Coroll. I. De multiplici discrimine inter Deum et creaturas ratione simplicissimae infinitatis	38
Coroll. II. Pantheismus pugnat prorsus cum simplicissima Dei infinitate	39
Coroll. III. De pulchritudine Dei	40
Thesis 94. Deus omnipraesens est et immensus	41
Thesis 95. Deus est omnino immutabilis	44
Scholion. Difficultas ex operationibus divinis contra immutabilitatem	46
Thesis 96. Deus est aeternus	47

Caput III.

De attributis Dei actus seu de vita Dei.

Deus est spiritus	50
Articulus primus.	
De omnipotentia Dei.	
Deus est omnipotens	51
Quid non sit de ratione omnipotentiae	51
Omnipotentiae notio	52
De potentia Dei absoluta et ordinata	52
Scholion. De dominio Dei	53
Articulus secundus.	
De cognitione Dei.	
Thesis 97. Deus cognoscit futura libera	54
Thesis 98. Deus cognoscit futura libera conditionata	56
Scholion I. De perfectione divini intellectus	58
Deus est summa veritas	60
Scholion II. De medio, quo res Deus cognoscit	60
Scholion III. De partitionibus scientiae divinae	62
Articulus tertius.	
De voluntate Dei.	
Thesis 99. Deus peccatum velle nequit, sed permittere potest	64
Thesis 100. Deus summa libertate gaudet	67
Scholion. De concilianda immutabilitate et libertate Dei	69
De partitionibus divinae voluntatis	70
Thesis 101. Providentia Dei immerito in dubium vocatur propter mala diversa	73
Thesis 102. Deus vult voluntate antecedenti omnium salutem hominum	77
Thesis 103. Eandem hanc veritatem invicte comprobant verba Pauli	
1. Tim. 2, 1 ss., neque adversatur Augustinus	80
Coroll. Deus vult etiam infantium salutem	84
Scholion I. De indole et ratione voluntatis salutiferae universalis	84
Scholion II. Solvitur difficultas petita ex infantibus ante baptismum susceptum vita functis	86
Thesis 104. Conciliari nequit reprobatio negativa a gloria coelesti cum voluntate Dei salutifera universali	86
Thesis 105. Praedestinatio adultorum ad gloriam sequitur praevisionem meritorum gratiae	90
Thesis 106. Praedestinationi ad gloriam post praevisa merita supernaturalia non obsunt, quae leguntur Matth. 24, 22 ss.; Joan. 10, 26 ss.; Luc. 12, 32; Act. 13, 48 et Rom. c. 9	98
Coroll. sex de praedestinatione	105
Scholion I. De Augustini sententia	108
Scholion II. De Thomae sententia	109
Scholion III. Difficultati ex ratione satisfit	110

Pars secunda.

De sanctissimo Trinitatis mysterio.

Mysterii Trinitatis momentum	112
Fidei summa de ss. Trinitate	112

Caput I.

De Trinitate in unitate.

Lemmata tria:

1. In doctrina de Deo mentio fit Patris et Filii et Spiritus s.	113
2. Pater et Filius et Spiritus s. a se invicem distinguuntur	114
3. Pater est vera persona verusque Deus.	114

Articulus primus.

De Filii generatione.

Thesis 107. Deus Pater Filium ab aeterno genuit	114
Thesis 108. Difficultates ex Scriptura solvuntur	123
Coroll. De habitudine Filii ad Patrem	127

Articulus secundus.

De divinitate Filii.

Thesis 109. Scripturarum auctoritate evincitur, Filium Dei a Patre genitum verum esse Deum	128
Scholion. Difficultatibus adversus Filii divinitatem satisfit	134
Coroll. Quo sensu Filius non sit a se Deus	138

Articulus tertius.

De persona sancti Spiritus.

Thesis 110. Spiritus s., qui a Patre Filioque distinguitur, subsistens ac vera persona verusque est Deus	139
---	-----

Articulus quartus.

De processione Spiritus sancti.

Thesis 111. Spiritus s. secundum Scripturae doctrinam non solum a Patre, verum etiam a Filio procedit	144
Thesis 112. Processio Spiritus s. a Patre Filioque suffragio patrum graeco- rum comprobatur	148
Thesis 113. Except. adversus processionem Spiritus s. a Filio quoque satisfit Coroll. I. Consectaria processionis Spiritus s.	154
Coroll. II. De additione Filioque facta in symbolo	154
Coroll. III. De numero personarum divinarum	155

Caput II.

De unitate in Trinitate.

Thesis 114. Licet Pater et Filius et Spiritus s. sint tres personae, unus tamen sunt Deus	156
Thesis 115. Summa injuria patres tritheismi accusantur,	158
Thesis 116. Tres divinae personae sunt consubstantiales, coaequales, sibi mutuo inexsistunt	161
Thesis 117. Una est Patris et Filii et Spiritus s. operatio ad extra	165
Scholion I. Unitati divinae naturae non obsunt Joan. 17, 19, 21; Act. 4, 32 etc.	167

	Pag.
Scholion II. Quae opponi solent contra unitatem operationis	169
Scholion III. De fide patrum antenicaenorum	169
Thesis 118. Nulla realis compositio est sive in personis divinis, sive in Deo uno et trino	172

Caput III.

Scholastica expositio mysterii sanctissimae Trinitatis.

Mysterium ss. Trinitatis est superrationale	177
Quaestio I. Quo actu gignat Pater Filium	179
" II. Quare Verbi productio seu processio generatio dicatur	180
" III. Quomodo procedat Spiritus s.	180
" IV. Quomodo differant generatio Filii et processio Spiritus s.	181
" V. Quomodo Spiritus s. a Patre Filioque procedat	181
" VI. Quare harum productionum termini sint personae	183
" VII. Quomodo, cum $\tau\theta$ intelligere sit omnibus personis commune, solus Pater intelligendo gignat Filium etc.	183
" VIII. Quot sint processiones et consequenter quot personae divinae	184
Coroll. In Deo una natura, duae processiones, tres personae, quatuor relationes, et quinque notiones	185
" IX. Quanam sint nomina maxime propria divinarum personarum	188
Scholion. De nomine Dei	192

Caput IV.

Regulae nonnullae loquendi de sanctissimo Trinitatis mysterio.

Quinque praecipuae regulae	193
De appropriatione	195
Coroll. practicum. Argumenta concionum de Ss. Trinitate	195

Tractatus VI.

De Deo Creatore.

Pars prima.

De creationis actu.

Thesis 119. Revel. christiana edocemur, Deum ex nihilo mundum creasse	199
Scholion I. Tribus exceptionibus satisfit	203
Scholion II. Num sola ratione creationis veritas demonstrari et inveniri possit	204
Scholion III. De variis mundi causis, in primis de fine	205
Thesis 120. Deus in creando fuit liber	212
De optimismo	214
Scholion practicum. Concionum argumenta de creationis dogmate.	215

**Pars secunda.
De creationis operibus.**

Sectio prima.

De mundo.

Tria tenenda de mundo : eum	
1. esse signum divinatorum	218
2. in hominis utilitatem conditum	219
3. non esse ab aeterno	219
Scholion. Num possibilis sit mundus ab aeterno	220
De cosmogonia mosaica, variae expositiones	221

Sectio secunda.

De homine.

Caput I.

De humani generis origine.

Thesis 121. Primi parentes a Deo immediate sunt conditi	229
Num corpus protoparentum immediate a Deo fuerit productum	231
Thesis 122. Adam fuisse primum hominem, ex eodemque totum genus humanum suam ducere originem s. literae testantur	232
Thesis 123. Humanigenis origo non est antiquior epocha a Moyse assignata Praeexistētia animarum rejicitur	234
Præexistētia animarum rejicitur	235
Thesis 124. Animae divinitus creantur atque tunc cum corpore conjunguntur, cum praestitutus ordo naturae id exigit	236

Caput II.

De hominis natura atque praestantia naturali.

Thesis 125. Anima humana est immortalis	244
Thesis 126. Compositum humanum coalescit ex corpore et anima rationali, quae vere ac per se est humani corporis forma	246
Thesis 127. Homo ad imaginem et similitudinem Dei creatus est	253
Scholion practicum. Argumenta concionum	257

Caput III.

De hominis ad statum supernaturalem elevatione et primitiva conditione.

Articulus primus.

Varii errores et Ecclesiae doctrina.

Errores de protoparentum conditione originali	259
---	-----

Articulus secundus.

De notionibus naturalis et supernaturalis.

1. Notio naturae	261
2. Notio naturalis	262
3. Notio supernaturalis	263
4. Comparatio supernaturalis cum notionibus affinis	267
Coroll. Erroneae notiones supernaturalis	268
Scholion. De potentia obediētia	268
De variis statibus	269

	Pag.
Articulus tertius.	
Defenditur doctrina catholica de statu originali.	
Thesis 128. Protoparentes gratia sanctificante erant ornati	271
Scholion. De tempore, quo acceperint gratiam	273
Thesis 129. Protoparentes immunes erant a concupiscentia seu integritate ornati	273
Thesis 130. Cum dono integritatis Deus conjunxit singularem scientiam	278
Num protoparentes errare aut venialiter peccare potuerint	279
Coroll. Opinio rationalistarum de statu infantili protoparentum rejicitur	279
Thesis 131. Hisce bonis Deus donum immortalitatis adjecit	280
Thesis 132. Recensita bona super et praeter naturam fuerunt, proindeque naturae humanae indebita	282
Coroll. I. Homo elevatus fuit ad ordinem supernaturalem	287
Coroll. II. Deus potuit hominem ita primum creare, ut careret gratia sanctificante et integritate, et ut idem esset obnoxius tam doloribus quam ignorantiae et morti	287
Thesis 133. Status naturae purae est possibilis	290
Scholion. Objectiones contra theses praecedentes	291
Scholion practicum. Concionis argumentum	293

Caput IV.

De Adami lapsu lapsuque consecuta miseria.

Articulus primus.

De Adami lapsu.

1. Deus protoparentibus praeceptum imposuit servandum	295
2. Protoparentes legem transgressi sunt	295
3. Peccatum Adami plane fuit gravissimum	295
4. Violata lege protoparentes felici statu exciderunt	296

Articulus secundus.

De existentia et transfusione peccati originalis.

Thesis 134. Adamus divinam transgrediendo legem non solum sibi, sed suae quoque nocuit propagini	296
Thesis 135. Adamus transfudit non solum mortem poenasque corporis, sed etiam peccatum	297
Coroll. Infantes parentum baptizatorum peccato originali sunt obnoxii	308

Articulus tertius.

De peccati originalis natura.

Propositio I. Peccatum originale non consistit in forma substantiali mala	309
Propositio II. Neque consistit in poenis ex Adamo in ejus posteris derivatis	309
Propositio III. Neque consistit in concupiscentia	309
Propositio IV. Neque in dispositione ad concupiscendum	310

Notio genuina peccati originalis:	
Prima sententia catholicorum	311
Peccati originalis propagatio	316
Secunda sententia catholicorum	318
Scholion. Quaestiones reliquae	319

Articulus quartus.

De peccati originalis sequelis.

Cavenda duo extrema	320
Sequelae in ordine theologico	320
Sequelae in ordine ethico	320
Sequelae in ordine physico	321
Errores de peccati originalis sequelis	322
Num natura fuerit infirmata	323
Scholion practicum. Argumentum concionum	325

Sectio tertia.

De Angelis.

Caput I.

De angelorum existentia et natura.

Doctrinae capita de angelis tenenda	327
Thesis 136. Angeli sunt substantiae praeditae intelligendi, volendi agendi- que virtute humana praestantiori	329
Thesis 137. Angeli sunt puri spiritus	331
Scholion. Objectionibus contra spiritualitatem satisfit	333
De angelorum numero et ordinibus	335

Caput II.

De angelorum conditione primitiva et plurium lapsu.

1. Angeli ad supernaturalem ordinem divina gratia evecti fuere	337
2. Plures angeli e supernaturali statu proprio peccato exciderunt	338
3. Deus angelis libere praevaricantibus nullum fecit reparationis ac poenitentiae locum	339

Caput III.

De angelis bonis.

Thesis 138. Angeli a Deo hominum custodes constituti sunt	341
Scholion. Patres doctrinam de angelis a platonicis non sunt mutuati	344
Scholion practicum. Concionis argumentum	344

Caput IV.

De angelis malis.

Thesis 139. Obsessio daemionica permittente Deo obtinuit quondam et ad- huc obtinet	347
Thesis 140. Crimen et factum magiae quandoque contigerunt; ars magica non est admittenda	349
Scholion. De spiritismo	350

**Tractatus VII.
De Verbo incarnato.**

Pars prima.

Christologia.

Caput I.

De incarnationis convenientia, necessitate et possibilitate.

Thesis 141. Incarnationis mysterium est undequaque conveniens . . .	355
Scholion. Quaestiones 7 scholasticae de incarnatione . . .	358
Thesis 142. Incarnatio solum in hypothesis condignae satisfactionis necessaria fuit . . .	365
Thesis 143. Si Adam non peccasset, Christus non venisset . . .	369
Thesis 144. Lumine rationis mysterii incarnationis possibilitas solum negative demonstrari potest . . .	372
Scholion practicum. Concisionis argumentum . . .	375

Caput II.

De persona assumente naturam humanam.

Thesis 145. Christus Jesus est Verbum Dei incarnatum . . .	378
--	-----

Caput III.

De natura humana assumpta.

Thesis 146. Dei Filius naturam humanam assumpsit integram atque perfectam . . .	380
Scholion. Injuste nonnulli protestantes patres antiquiores erroris apollinistarum accusant . . .	385
Coroll. Christus Deo Patri et nobis est consubstantialis . . .	386
Thesis 147. Natura a Verbo assumpta humanis affectibus fuit obnoxia . . .	386
Scholion. Doctrina Hilarii circa passiones naturae assumptae . . .	389

Caput IV.

De unione naturae humanae cum Verbo.

Doctrina catholica ex concilio chalcedonensi . . .	390
--	-----

Articulus primus.

De unione hypostatica.

§ 1. Dogmatis catholici probatio.

Thesis 148. Ex divinis literis manifesto constat, unum ac eundem J. Christum Deum esse et hominem . . .	393
Thesis 149. Eadem veritas symbolis patrumque solemni ad Nestorium usque traditione comprobatur . . .	394
Scholion. Formulae, quibus PP. unionem significant . . .	396
§ 2. Dogmatis catholici uberior expositio.	
Lemma I. Notio essentiae seu naturae et hypostasis . . .	400
Lemma II. De discrimine inter naturam et hypostasin . . .	401
Lemma III. De substantia prima et secunda . . .	402
Propositio I. Hypostasis et substantia prima . . .	402
Propositio II. Inter hypostasin et naturam in concreto spectatam est tantum distinctio rationis . . .	404

	Pag.
Propositio III. Hypostasis rationalis recte persona vocatur .	405
Coroll. I. Definitio personae a Boëthio tradita	406
Coroll. II. Güntheri definitio personae	407
Thesis 150. Secundum PP. natura Verbi assumpta nec seorsim existit nec sibi est	408
Thesis 151. Natura humana in Christo caret propria personalitate non ex alicujus modi realis defectu, sed propter infinitam perfectionem quae ei accessit	411
Coroll. ex data unionis hypostaticae declaratione	413
Articulus secundus.	
De unione naturarum inconfusa.	
Thesis 152. Duae sunt in Christo naturae integrae, distinctae et impermixtae	414
Scholion. Unio Verbi cum humana natura assumpta illustratur a PP. unione animae et corporis	415
Thesis 153. In Christo est duplex operandi vis et operatio	417
Scholion. De operationibus Christi theandricis	420
Coroll. I. Duplex operatio Christi, unus operans	421
Coroll. II. Humana Christi natura libertate praedita est	422
Coroll. III. Christus compositus dici potest	423
Articulus tertius.	
De unione naturarum inseparabili.	
Thesis 154. Unio Verbi cum humana natura est inseparabilis	424
Scholion. De Christo tempore tridui mortis	427
Caput V.	
De consecratiis unionis hypostaticae.	
Thesis 155. Christus Jesus credi debet naturalis, non adoptivus Filius	428
Scholion I. Rationalistarum exceptionibus satisfiit	431
Scholion II. Num Christus dici possit creatus et servus	432
Scholion III. Num Christus dici possit praedestinatus	432
Thesis 156. Christus immunis fuit ab omni peccato et prorsus impeccabilis	433
De sanctitate Christi	436
Thesis 157. Anima Christi ab origine sua donata fuit visione beatifica et scientia infusa, habuit insuper scientiam experimentalem in dies crescentem	438
Thesis 158. Christus Deus homo unica latreutica adoratione colendus, cujus motivum formale est divinitas Verbi	441
Coroll. De cultu ss. Cordis Jesu	444
Thesis 159. Ex unione hypostatica sequitur etiam communicatio idiomatum	447
Coroll. I. Rejicienda sententia ubiquistarum	450
Coroll. II. „Unus de Trinitate crucifixus est“	450
Caput VI.	
Mariologia.	
Thesis 160. B. V. Maria vera est Dei Genitrix	450
Thesis 161. Summa est dignitas Dei Genitricis et gratiarum plenitudo prae omnibus creaturis	454
Thesis 162. De immaculata conceptione B. V. M.	464

	Pag.
Thesis 163. Exceptionibus contra immaculatam conceptionem satisfit	479
Thesis 164. B. V. M. immunis fuit a quovis peccato actuali	487
Scholion. B. V. M. immunis fuit a fomite	488
Thesis 165. Inter praecepta Dei Genitricis monilia refulget ejus perpetua virginitas	489
Scholion I. De B. V. M. desponsatione	496
Scholion II. De s. Joseph	497
Thesis 166. Assumptio B. V. M. sine temeritate negari nequit	498
Thesis 167. B. V. M. merito nomine mediatrix salutatur	502
Scholion practicum. Concionum argumenta	508

Pars secunda.

De Christo Salvatore.

Thesis 168. Christus Jesus est mediator Dei et hominum verusque sacerdos	514
Thesis 169. Christus explevit sacerdotis munus in ara crucis	516
Scholion practicum	520
Scholion I. de forma sacrificii crucis	521
Scholion II. Rejicitur opinio socinianorum de sacrificio Ch.	522
Thesis 170. Fructus sacrificii crucis fuit humani generis redemptio et pro peccatis satisfactio	523
Exceptionibus satisfit	528
Quaestio I. Secundum quam naturam Christus fuerit me- diator	529
, II. Num opera Christi ex se fuerint condigna	530
, III. Num opera Christi fuerint infiniti valoris	530
, IV. Quare redemptio adscribatur passioni Christi	531
, V. Num Christus satisfecerit secundum rigorem justitiae	531
Thesis 171. Christus pro omnibus hominibus mortuus est	532
Scholion I. et II. Mortis Christi fructus	533
Scholion III. De descensu Christi ad inferos	535
Interpellatio Christi	539
Quaestio I. Quo sensu Christus dicatur sacerdos in aeternum	539
, II. Quo sensu Christus dicatur sacerdos secundum ordinem Melchisedech	540
, III. Qua ratione reparatio per Christum excedat Adami ruinam	540
, IV. Num Christus angelis meruerit	541
Coroll. Christi redemptio argumentum divinitatis.	541

THEOLOGIAE DOGMATICAE
COMPENDIUM
IN USUM STUDIOSORUM THEOLOGIAE.

TOMUS III.

EDIDIT

H. HURTER S. J.

**S. THEOLOG. ET PHILOS. DOCTOR, EJUSDEM S. THEOLOG. IN C. R. UNIVERSITATE OENIPONTANA
PROFESSOR P. O.**

**CUM APPROBATIONE CELSISSIMI ET REVERENDISSIMI EPISCOPI BRIXINENSIS
ET FACULTATE SUPERIORUM.**

EDITIO NONA EMENDATA.

OENIPONTE.
LIBRARIA ACADEMICA WAGNERIANA.
1896.

INDEX I.

Theologia specialis.

Tractatus VIII.

De gratia Christi.

	Pag.
Gratiae praestantia	1
Multiplex ejusdem acceptio et partitio	4
Thesis 172. Sola dona supernaturalia vocantur proprie gratia	5
Aliae gratiae partitiones	8

Pars prima.

De gratia actuali.

Caput I.

De natura et partitione gratiae actualis.

Thesis 173. De ratione gratiae actualis est immediata mentis illustratio et voluntatis inspiratio	11
Gratiae actualis partitiones	17

Caput II.

De proprietatibus gratiae actualis.

Articulus primus.

De gratiae actualis necessitate.

§ 1. Refelluntur exaggerantes liberum arbitrium.	21
De discrimine inter actus salutare et ethice honestos	21
A. Necessitas gratiae ad actus salutare.	
Thesis 174. Gratia ad omnes actus salutare necessaria est	22
Thesis 175. Ad actus salutare pertinet etiam initium fidei	26
Thesis 176. Ad omnes actus salutare necessaria est gratia supernaturalis, actualis, interna	28
Scholi on. De supernaturalitate actuum salutarium	29
Thesis 177. Ipsi iusti indigent gratia actuali ad actus salutare	30
Thesis 178. Necessitas gratiae ad actus salutare non est tantum moralis, sed absoluta et physica	32
Scholi on. Augustini doctrina de gratiae necessitate	34

	Pag.
Thesis 179. Justus sine speciali auxilio perseverare nequit	35
Thesis 180. Justus sine privilegio nequit vitare omnia venialia peccata	37
Scholion. Num peccator possit vitare omnia peccata gravia	40
B. De necessitate alicujus adjutorii Dei ad actus ethice bonos.	
Thesis 181. Homo lapsus adjutorio aliquo eget ad servandam totam legem naturae et ad vincendas graves tentationes	40
§ 2. Refelluntur exaggerantes necessitatem gratiae.	
Thesis 182. Gratia sanctificans non est necessaria ad omne opus bonum	42
Scholion. Solvuntur objectiones	43
Thesis 183. Fides non est necessaria ad opus ethice bonum	45
Thesis 184. Neque obstant Rom. 14. 23; ad Tit. 1, 15; Hebr. 11, 6; neque doctrina Augustini, opera infidelium esse peccata	46
Thesis 185. Homo lapsus potest sine gratia aliquod opus ethice bonum facere et quaedam legis naturalis praecepta servare	51
Thesis 186. Satisfit objectionibus ex Scriptura, conciliis et patribus	53
Scholion. Possitne homo solis viribus naturae elicere amorem Dei	57

Articulus secundus.

De gratuitate gratiae.

Thesis 187. Gratia non datur ob ullum meritum naturale, nec vi impetrationis et dispositionis naturalis	58
Scholion I. Vindicantur patres graeci a nota semipelagianismi	62
Scholion II. De axiome: Facienti quod est in se, Deus non denegat gratiam	64

Articulus tertius.

De distributione gratiae.

Gratiae mysterium	65
Thesis 188. Omnibus justis datur gratia vere sufficiens	66
Thesis 189. Omnibus adultis, etiam infidelibus datur gratia proxime vel remote sufficiens	69
Thesis 190. Neque excipiuntur excoecati et indurati	72
Scholion I. Exceptionibus satisfit	75
Scholion II. De vocationis gratia	77
Coroll. Gratia sufficiens admittenda est	78

Caput III.

De habitu inter gratiam et liberum arbitrium.

Libertatis notio	79
Principium I. Gratia praeparat voluntatem	82
Principium II. Praeparat voluntatem illustratione et inspiratione et subministratione virium	83
Scholion I. Voluntatis inspiratio non consistit in inspiratione solius caritatis	84
Scholion II. Quomodo concipienda sit virtus, quam gratia subministrat	86
Principium III. Hae vires gratiae propriae fiunt voluntatis	87

	Pag.
Principium IV. Unde gratia physice et subjective voluntatem praeparat	87
Thesis 191. Voluntatis est gratiae consentire eaque uti, adeo ut actus salu- tares tribui debeant tamquam causae adaequatae voluntati auctae gratia	88
Thesis 192. Gratia non infert necessitatem	93
Thesis 193. Nexus inter gratiam boni operis et libertatem non est ex se in- fallibilis	96
Thesis 194. Exceptionibus satisfit	106
Scholion I. De discretione formali et efficienti	112
Scholion II. Difficultates ex Augustino	113
Scholion III. Dantur quaedam auxilia ex se efficacia	115
Scholion IV. Rejicitur exceptio de semipelagianismo	116
Scholion V. Discrimen inter gratiam ante et post lapsum	116

Pars secunda.

De gratia habituali seu de justificatione.

Caput I.

De dispositionibus ad justificationem.

Principium I. et II. Neque vires naturae neque lex mosaica sufficiunt ad salutem	119
Principium III. Nemo salutem consequi potest nisi per J. Christum	119
Principium IV. Adulto aliqua dispositio est necessaria ad justificationem	119
Thesis 195. Fides justificans est fides dogmatica, non fiducia	121
Thesis 196. Fides ad justificationem necessaria est necessitate medii, et qui- dem fides supernaturalis, quae explicite saltem se extendat ad veritates Dei existentis et remunerantis	122
Scholion. Num mysteria incarnationis et Trinitatis explicite sint credenda necessitate medii	126
Thesis 197. Sola fides non justificat	127
De aliis dispositionibus deque earum necessitate ad justificatio- nem	129
Thesis 198. Satisfit exceptionibus	132
Coroll. s. Jacobi ap. doctrina	133

Caput II.

De natura et essentia justificationis.

Articulus primus.

De natura et essentia justificationis secundum fidem catholicam.

Thesis 199. In justificatione peccatoris vere delentur peccata	135
Thesis 200. Justificatio non est sola remissio peccatorum, sed etiam interior renovatio	137
Thesis 201. Justificationis gratia inhaeret animae, et non solum imputatur	138

	Pag.
Articulus secundus.	
Uberior illustratio doctrinae de justificationis natura.	
Thesis 202. Gratia justificans est habitualis et qualitas spiritualis animae	140
Thesis 203. Gratiae justificantis est delere peccata	144
reddere hominem Deo gratum	146
justum	148
pulchrum	154
Christo similem	155
vivum membrum Christi et filium Dei adoptivum	156
heredem regni coelorum	156
consortem divinae naturae	157
capacem meriti condigni	159
Scholion. Expenduntur quidam effectus secundarii ejusdem gratiae	159
Thesis 204. Spiritus s. speciali modo inhabitat justos	161
Articulus tertius.	
De virtutibus infusis.	
Praenotiones de habitibus et virtutibus	164
Thesis 205. In justificatione infunduntur habitus operativi, in primis fides, spes, caritas	169
Scholion. Quaestiones de infusione virtutum moralium; de discrimine inter gratiam habitualement et habitum caritatis; de relatione inter gratiam et virtutes infusas	171
Articulus quartus.	
De causis justificationis.	
Causa efficiens	173
Causa instrumentalis separata et conjuncta	173
Causa finalis	173
Causa formalis	173
Causa ministerialis	173
Causa dispositiva	173
Causa subjectiva	173
Utrum gratia justificationis creetur	173
Articulus quintus.	
De proprietatibus justificationis.	
Gratiae inaequalitas	174
Nemo scire potest certitudine fidei se esse in statu gratiae	176
Thesis 206. Ad perseverantiam in gratia requiritur observatio praeceptorum	177
Thesis 207. Letali peccato amittitur gratia cum donis infusis excepta fide et spe	179
Scholion. Num gratia habitualis imminui possit peccato veniali	182
Caput III.	
De merito.	
Meriti notio	183
Meriti conditiones	184

	Pag.
Homines apud Deum mereri possunt	192
Meriti objectum	194
De reviscentia meritorum	196
Scholion practicuum. Concionum argumenta	197

Tractatus IX.

De Sacramentis.

Sacramentorum momentum et praestantia	201
---	-----

Pars prima.

De Sacramentis in genere.

Caput I.

De sacramentorum natura.

Articulus primus.

De eorum notione, existentia et convenientia.

Sacramenti notio	203
Sacramentorum existentia	205
Sacramentorum convenientia	207

Articulus secundus.

De virtute sacramentorum.

§ 1. De operandi ratione sacramentorum.

Thesis 208. Per sacramenta N. T. tamquam per causas instrumentales conferuntur gratia	207
Thesis 209. Doctrina protestantium de efficientia sacramentorum est falsa	211
De formula: ex opere operato	212
Propositiones de modo operandi sacramentorum:	
Propositio I. Sacramenta sunt operationes vicariae Christi	214
Propositio II. Sacramentis inest supernaturalis dignitas objectiva	215
Propositio III. Sunt ergo verissimae causae morales col- lationis gratiae	216
Propositio IV. Quo sensu sint etiam causae physicae	216
Propositio V. Quo sensu non sint causae physicae	218
§ 2. De effectibus sacramentorum.	
De gratia quam conferunt sacramenta	219
De reviscentia gratiae	221
Conferunt sacramenta gratiam sacramentalem	222
Thesis 210. Tria sacramenta imprimunt characterem, signum spirituale indelebile	222
Quid sit character	228
Scholion I. Differentia inter sacramenta V. et N. T.	231
Scholion II. De sacramentalibus	234

Articulus tertius.

De sacramentorum causis.

De materia et forma sacramentorum	235
Thesis 211. Christus immediate et per se est auctor omnium sacramentorum	238

	Pag.
Thesis 212. Sacramentorum valor non pendet a sanctitate vel fide ministri	241
Scholion. Intentio necessaria et sufficiens	245
Thesis 213. Catharini sententia de intentione externa admitti nequit	246
Caput II.	
De numero sacramentorum.	
Thesis 214. N. L. sacramenta sunt septem	248
Scholion practicum. Concionis argumentum	253
Pars secunda.	
De sacramentis in specie.	
Sectio prima.	
De baptismo.	
Quaestiones praeviae	254
Thesis 215. Materia remota baptismi est aqua naturalis; proxima, immersio, infusio et aspersio; forma vero invocatio distincta trium divinarum personarum	258
Scholion. De baptismo in nomine Christi	261
De ministro hujus sacramenti	261
Thesis 216. Infantes valide et licite baptizantur, nec postea interrogandi sunt, utrum promissiones factas ratas habeant	262
Thesis 217. Baptismus omnibus est necessarius ad salutem	266
Sectio secunda.	
De confirmatione.	
Thesis 218. Confirmatio est verum sacramentum a baptismo distinctum	269
De ministro et materia hujus sacramenti	272
Sectio tertia.	
De ss. Eucharistiae mysterio.	
Praestantia hujus sacramenti	273
Caput I.	
De ss. Eucharistiae sacramento.	
Articulus primus.	
De reali praesentia.	
Thesis 219. Realis praesentia corporis et sanguinis Christi etiam seposita doctrina Scripturae et patrum demonstratur praescriptionis argumento	284
Thesis 220. Idem dogma demonstratur ex verbis promissionis Joan. 6, 48 ss.	286
Thesis 221. Idem dogma ex verbis institutionis demonstratur	291
Scholion. Sacramentariorum objectionibus satisfit	296
Thesis 222. Eadem veritas demonstratur ex traditione	299
Thesis 223. Ex doctrina PP. demonstratur eadem realis praesentia Christi in ss. eucharistiae sacramento	302
Thesis 224. Imo patres jam in antecessum damnarunt opinionem et dubia sacramentariorum	308
Thesis 225. Eadem realis praesentia J. Ch. in eucharistia patribus principii instar erat ad probandas alias veritates fidei	315
Scholion. Solvuntur objectiones ex patribus	317

Articulus secundus.

De transubstantiatione.

Thesis 226. Tota substantia panis et vini per consecrationem convertitur in substantiam corporis et sanguinis D. N. J. Ch.	324
Scholion I. Difficultatibus satisfit	330
Scholion II. Praeposteræ opiniones de transubstantiatione rejiciuntur	333
Scholion III. Variæ sententiæ theologorum de transubstantiatione	334
Thesis 227. Realis præsentia efficitur verbis evangelicis	336

Articulus tertius.

De modo præsentiaæ sacramentalis.

Thesis 228. Totus Christus est sub utraque specie et qualibet ejus parte	339
Scholion. De objectiva accidentium realitate	341
Coroll. Ratio existendi corporis Christi in sacramento	344
Thesis 229. Præsentia Christi sacramentalis perdurat post consecrationem	344

Articulus quartus.

Dogma hujus mysterii præ rationis lumine.

Præ ratione christiana	346
Præ ratione mere naturali	347
Solvuntur difficultates	348
Scholion. Regulae loquendi	351

Articulus quintus.

De eucharistiaæ effectibus et aliis doctrinis sacramentalem præsentiam concernentibus.

Thesis 230. Effectus eucharistiaæ est vitæ spiritualis perfectio et præparatio ad fruitionem æternam	353
Thesis 231. Sumptio eucharistiaæ est moraliter necessaria ad perseverantiam in gratia per longius tempus	359
Scholion. Utrum Augustinus aliique absolutam eucharistiaæ necessitatem ad salutem statuerint	360
Thesis 232. Communio sub utraque specie non est necessaria ad salutem	361
Thesis 233. Christus in eucharistia adorandus est cultu latriaæ	364
Scholion. Quaestiones quaedam de ratione et unitate sacramenti eucharistiaæ	365

Caput II.

De sacrificio missæ.

Articulus primus.

De veritate sacrificii missæ.

Quaestiones præviae de sacrificio	367
Thesis 234. Traditio invictæ probat veritatem hujus sacrificii	371
Thesis 235. Idem verum sacrificium a prophetis prædictum, a Christo promissum et institutum, ætate apostolica oblatum est	375

Articulus secundus.

De essentia sacrificii missæ.

Thesis 236. Essentia hujus sacrificii in consecratione consistit	383
--	-----

	Pag.
Sententiae variae de essentia sacrificii missae	386
Scholi on. Quaestiones reliquae de sacrificio missae	389
Thesis 237. In sacrificio eucharistico Christus est offerens principalis; sacerdos vero secundarius et ministerialis	391

Articulus tertius.

De efficientia sacrificii eucharistici.

Thesis 238. Sacrificium missae est latreuticum, eucharisticum, propitiatorium et impetratorium	393
Scholi on. De sacrificii missae fructu	395
Scholi on practicum. Concionis argumentum	399

Sectio quarta.

De sacramento poenitentiae.

Caput I.

De potestate Ecclesiae data remittendi et retinendi peccata.

Thesis 239. Christus dedit Ecclesiae potestatem remittendi retinendique peccata, distinctam a jure baptizandi vel annunciandi remissionem peccatorum	402
Scholi on I. De formula solvere et ligare	408
Scholi on II. De potestate ligandi	408
Coroll. Haec potestas est ministerialis	409
Thesis 240. Potestas remittendi retinendique peccata est judicialis	409
Thesis 241. Potestas clavium ad omnia baptizatorum peccata se extendit	411
Thesis 242. Distinctio in peccata remissibilia et irremissibilia Scripturae patrumque testimoniis fulciri nequit	412
Thesis 243. Ecclesia nunquam rite dispositis veniam negavit	416
Thesis 244. Ecclesia non habet jus denegandi veniam rite dispositis	420
Scholi on. Respondetur ad objectiones	422

Caput II.

De contritione.

Thesis 245. Contritio caritate perfecta reconciliat peccatorem Deo ante susceptionem sacramentorum non tamen sine voto recurrendi ad potestatem clavium	429
Scholi on I. Contritio perfecta ut justificet includere debet sacramenti votum	431
Scholi on II. Quare recurrendum sit ad potestatem clavium venia peccatorum accepta	432
Scholi on III. Contritio non requirit gradus intensionis	433
Neque certam temporis durationem	435
Quaenam caritas requiratur ad contritionem perfectam	436
Thesis 246. In sacramento non requiritur contritio perfecta	437
Sufficit ad sacramentum poenitentiae attritio	439
De attritione ex metu inferni	440

Caput III.

De confessione ejusque necessitate.

Thesis 247. Fideles tenentur recurrere ad potestatem clavium ad obtinendam remissionem peccatorum letalium	445
--	-----

	Pag.
Thesis 248. Fideles peccatores jure divino tenentur omnia et singula confiteri peccata gravia	447
Confessionis convenientia	453
Confessio peccatorum venialium	455
Thesis 249. Satisfit exceptionibus adversus confessionis necessitatem	455

Caput IV.

De satisfactione.

Satisfactionis necessitas	462
Thesis 250. Non requiritur, ut satisfactio opere praecedat absolutionem	463
Propositio I. Non semper tota poena cum culpa remittitur	464
Propositio II. Poena temporalis bonis operibus redimi potest	464
Propositio III. Ministri clavium habent jus et officium imponendi satisfactiones	465
Propositio IV. Satisfactio non est praemittenda absolutioni	465
Scholion. Quaestiones de satisfactione	466

Caput V.

De absolutione aliisque ad hoc sacramentum spectantibus.

Notanda de absolutione	468
Thesis 251. Soli sacerdotes sunt ministri potestatis clavium	469
Scholion I. Satisfit exceptionibus	470
Scholion II. De jurisdictione ad absolvendum requisita	471
Coroll. De reservatione peccatorum	473
Scholion III. de sigillo	473
Thesis 252. Ritus, qui contritione, confessione et satisfactione peccatoris necnon sacerdotis absolutione continetur, verum N. L. est sacramentum a baptismo distinctum	473
Scholion. De materia hujus sacramenti	478

Caput VI.

De indulgentiis.

Indulgentiarum notio	479
Propositio I. Datur thesaurus satisfactionum Christi inexhaustus	480
Propositio II. Ad hunc thesaurum pertinent etiam satisfactiones sanctorum superfluentes	481
Propositio III. Hae satisfactiones in alios derivari possunt	482
Thesis 253. Pastores Ecclesiae jure divino concedunt indulgentias	483
Propositio IV. Ministris clavium competit jus concedendi indulgentias	488
Propositio V. Indulgentiis non relaxantur peccata	489
Propositio VI. Indulgentiis relaxantur non solum poenitentiae canonicae, sed etiam poenae temporales Deo debitae	490
Scholion I. Indulgentiae ratio formalis	491
Propositio VII. De causa legitima concedendi indulgentias	492
Propositio VIII. Indulgentiae fidelibus prosunt	492
Propositio IX. Prosunt etiam defunctis	493
Scholion practicum. Concionis argumentum	494

	Pag.
Sectio quinta.	
De extrema unctioe.	
Thesis 254. Extrema unctio est verum sacramentum	495
Sectio sexta.	
De ordine.	
Lemma I. Discrimen inter laicos et clericos in Ecclesia	498
Scholion. Diluuntur objecta	500
Lemma II. Clerici ritu solemniter constituuntur ex Christi voluntate	501
Thesis 255. Ritus, quo potiores clerici Christo auctore constituuntur, est verum sacramentum	501
Scholion. De hierarchia ecclesiastica	505
Propositio I. Diaconi sunt institutionis divinae	505
Propositio II. Ordinatio, qua constituuntur diaconi, est sacramentum	506
Propositio III. Presbyteri proprio sacramento constituti a diaconis distinguuntur	507
Thesis 256. Sicut jure divino presbyteri diaconis sunt praestantiores, ita eodem jure episcopi utrisque antecellunt	507
Thesis 257. Soli episcopi jure divino diaconos et presbyteros ordinare possunt	510
Coroll. Ordinationes factae ab episcopis haereticis et schismaticis sunt illicitae, non invalidae	512
Thesis 258. Ritus, quo initiantur episcopi, verus est ordo a reliquis distinctus verumque sacramentum	514
Thesis 259. Hieronymi doctrina catholica de hierarchia et singulari improbabilitate opinio de episcopatus origine	515
Scholion I. Unum est tantum ordinis sacramentum totale	517
Scholion II. De ordinibus minoribus	518
Scholion III. Quot sint ordines	519
Scholion IV. De materia et forma ordinis	519
Scholion V. De coelibatu	520
Scholion practicum. Concionum argumenta	524
Sectio septima.	
De matrimonio.	
Matrimonii notio	527
Thesis 260. Matrimonium est verum sacramentum	529
Thesis 261. Ipse contractus matrimonialis inter christianos est sacramentum	533
Scholion. Proprietates contractus matrimonialis	535
Thesis 262. Minister hujus sacramenti sunt contrahentes ipsi	536
Corollaria	539
Scholion. Qua ratione matrimonium sit sacramentum	539
Thesis 263. Proprietas matrimonii christiani est unitas	539
Thesis 264. Altera ejusdem proprietatis est indissolubilitas	543
Thesis 265. Matrimonium christianum etiam in casu adulterii est indissolubile	548
Scholion I. De privilegio paulino	553
Scholion II. Matrimonium ratum solvitur professione solemniter religionis	555

	Pag.
Scholion III. Matrimonium ratum dissolvi potest a rom. pontifice gravi de causa	556
Scholion IV. Divortium quoad torum et mensam variis ex causis legitime fieri potest	556
Thesis 266. Ecclesia potest statuere impedimenta dirimentia matrimonium et ad ejus tribunal spectant omnes causae matrimoniales	557
Thesis 267. Ecclesia ea potestate fruitur jure proprio et originali et quidem sola	560
Scholion practicum. Concionis argumentum	564

Tractatus X.

De Deo Consummatore.

Sectio prima.

De consummatione singulorum hominum.

Caput I.

De morte et judicio.

Notio mortis	566
De universalitate mortis	567
Mors finis est status viae	568
De judicio particulari	568
Sententia lata mox executioni mandatur	569
Scholion. De daemonum statu	570
Thesis 268. Animae justorum, quibus nihil luendum superest, statim post mortem visione fruuntur beatifica	571

Caput II.

De inferno.

Thesis 269. Transgressiones legis divinae in praesenti vita non remissae in altera a Deo puniuntur	578
Thesis 270. Distincta poena damni et sensus dicimus, inter varias sensus poenas quibus puniuntur impii, esse etiam ignem verum et proprium	580
Scholion I. Quomodo ignis agat in spiritum	584
Scholion II. Diversa poena pro diversitate criminum	586
Scholion III. De loco inferni	587
Thesis 271. Poenae damnatorum sunt aeternae	587
Coroll. Ex inferno nulla redemptio	588
Thesis 272. Aeternitas poenarum non adversatur rationi	590
Scholion. De damnatorum statu	593

Caput III.

De sorte aeterna infantium non baptizatorum.

Infantes non baptizati salute excludunt	594
Infantes non baptizati poena sensus non puniuntur	596
Qualis sit eorum conditio	597

Caput IV.

De purgatorio.

Thesis 273. Praeter coelum et infernum existere purgatorium fide tenemus	598
Scholion. Animae in purgatorio certae sunt de sua salute	603

	Pag.
Non possunt amplius peccare	603
Affliguntur poena damni	603
Patiuntur poenam sensus	603
Ignem esse in purgatorio probabile	603
Magnitudo poenarum	603
Non durat purgatorium ultra diem iudicii	604
Mensura poenarum	604
Locus purgatorii	604
Fideles juvare possunt animas in purgatorio	605
Caput V.	
De aeterna sanctorum felicitate.	
Beatitudinis notio	605
Thesis 274. Visio beatifica est supernaturalis	607
Thesis 275. Beati peccare non possunt	614
Thesis 276. Licet objectiva justorum beatitudo sit eadem, inaequalis tamen est subjectiva et formalis pro diversitate meritorum	615
Scholion I. Difficultas contra hanc inaequalitatem ex para- bola operariorum in vinea	616
Scholion II. De dotibus et aureolis beatorum	617
Scholion practicum. Concionum argumenta	618
Sectio secunda.	
De consummatione universali.	
De praeambulis consummationis universalis	620
De antichristo	622
Thesis 277. Omnes mortui eodem tempore cum suis propriis corporibus re- surgent	623
Scholion II. De dotibus corporis gloriosi	630
Scholion III. Utrum resurrectio naturae humanae sit debita	631
Scholion practicum. Concionum argumenta	631
Thesis 278. Chiasmus omnis rejici debet	632
De iudicio universali deque mundi consummatione	638
Sectio tertia.	
De communionem sanctorum.	
De communionem sanctorum	641
Thesis 279. Bona et utilis est invocatio sanctorum	643
Thesis 280. Ad examen vocantur objectiones contra invocationem sanctorum	647
Thesis 281. Sanctorum cultus est licitus	650
Thesis 282. Reliquiarum cultus pius comprobatur	654
Coroll. I. De cruce dominica	657
Coroll. II. De peregrinationibus	657
Thesis 283. Ss. imaginum cultus vindicatur	658
Scholion. De crucis signo	663
Scholion practicum. Concionum argumentum	665